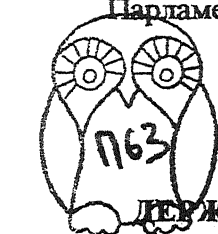

5. Деева Н.М. Фінансові ресурси держави і перспективи їх задіяння в русло соціальної конверсії економіки // Актуальні проблеми економіки: 36. наук. пр. – Д.: Навчальна книга, 2001. – Т. 10.
6. Міжнародна організація праці. Модель соціального бюджету МОП (проект). Варіант 3. – Женева, 1996. – 112 с.
7. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 за № 2007-III // Урядовий кур'єр. – 2001. – № 206.
8. Конституція України: Прийнята на третій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Преса України, 1997.
9. Бюджетний кодекс України // Міжбюджетна реформа в Україні 2001 року. – К.: Парламентське видавництво, 2001.

П. Пашко

ЩОДО КОНЦЕПЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЯК ОBOB'ЯЗКОВОГО ЕЛЕМЕНТА ПАШКО П.В. НА ШЛЯХУ ФОРМУВАННЯ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Президент України в Указі “Про заходи щодо підвищення ефективності діяльності митної служби України” від 24 жовтня 2003 р. № 1209/2003 поставив перед митною службою завдання здійснити в установленому порядку реорганізацію митних органів з метою оптимізації їх діяльності та структури, підвищення ефективності керування ними.

У статті пропонується проєкт Концепції реформування та модернізації Державної митної служби України (далі – Концепція), яка визначає головну мету, стратегічні цілі й очікувані результати від її реалізації та є обов'язковим елементом на шляху формування митної політики держави.

Головна мета Концепції – створення оптимальної системи організації митної служби України, спрямованої на підвищення ефективності її діяльності; визначення основних напрямів діяльності щодо реформування та модернізації, окреслення орієнтирів і засобів для досягнення стратегічних цілей та очікуваних результатів.

Правову основу Концепції становлять Конституція України, закони України, укази й розпорядження Президента України, декрети, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, накази Державної митної служби України.

Концепція ґрунтується на положеннях Закону України “Про митну справу в Україні” від 25.06.1991 № 126-XII, Митного кодексу України, указів Президента України від 29.11.1996 № 1145 “Про Державну митну службу України” та від 24.08.2000 № 1022 “Питання Державної митної служби України”, послання Президента України до Верховної Ради України “Україна: поступ у XXI століття. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002 – 2011 роки”.

Стратегічними цілями Концепції є впровадження та розвиток міжнародних митних і торговельних інструментів; впровадження в митну справу міжнародних процедур; створення системи збирання та узагальнення інформації у сфері комерційного обману, контрабанди та порушення митних правил і її реалізація; підвищення ефективності системи управління та адміністрування митної служби; підвищення соціального захисту працівників митної служби.

Очікувані результати від реалізації Концепції:

- удосконалена нормативно-правова база;
- стабілізована система збирання надходжень;

- упроваджені механізми полегшення торгівлі, сприяння транзиту та переміщенню товарів, демонополізоване середовище у відносинах з митницею;
- уніфіковані митні процедури та технології контролю на кордоні й усередині держави;
- реорганізована структура виявлення, запобігання та попередження митного шахрайства;
- створена система судово-експертних митних лабораторій;
- реорганізована система управління, підвищена ефективність управління людськими ресурсами та їх соціального захисту;
- розроблена та введена політика митної етики;
- уведена система навчання всіх категорій працівників із контролем результатів;
- уведена система відомчої науково-дослідної роботи;
- розбудована розвинута інфраструктура та запроваджене сучасне обладнання;
- удосконалена служба інформаційних технологій та середовище інтегрованих систем інформаційних технологій.

Принципами створення Концепції є провадження діяльності митної служби виключно з метою захисту економічних інтересів України: додержання прав та інтересів фізичних і юридичних осіб, що охороняються законом; простоти й гнучкості структур митної служби, єдності системи роботи митних органів; першочергового забезпечення діяльності низових ланок митної служби як її основи; доступності для населення інформації про діяльність митних органів; наступництва, плановості, послідовності, поетапності гласності та максимальної економічності у здійсненні всіх перетворень.

Основні напрями діяльності по реформуванню та модернізації Державної митної служби України

Удосконалення нормативно-правової бази, яка забезпечить єдине застосування митного законодавства в митних органах України, надасть можливість зміцнювати владу працівників митниць, установити і уточнити конкретні права та обов'язки митників, операторів економічної діяльності й окремих органів державної влади.

Законодавча основа митної справи в Україні має відповідати всесвітнім принципам, підтримувати розвиток прозорої митної адміністрації та організації, демонструвати звітність і відповідальність, передбачати незалежний аудит митної служби, підтримувати співробітництво з іншими митними адміністраціями та розбудовувати взаємозв'язки з іншими правоохоронними органами.

Для цього необхідно:

- перевірити узгодження митного законодавства України з митним законодавством країн світу;
- визначити та подати в Кабінет Міністрів України пропозиції, необхідні для прийняття змін у митному законодавстві разом з аргументами для їх прийняття;
- приєднатися до Конвенції А.Т.А. (Брюссель, 1961), Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур (Кіото, 1973), Конвенції про спільну транзитну процедуру (Женева, 1987), Європейської угоди про найважливіші лінії міжнародних комбінованих перевезень (Женева, 1991) та здійснити необхідні процедури, що впливають із міжнародних угод та договорів України;
- надати підрозділам митних органів права на здійснення внутрішніх перевірок, внутрішнього та зовнішнього аудиту, розслідування та провадження;
- розробити та прийняти Закон України “Про Державну митну службу України”;

– здійснити заходи щодо розмежування функцій контрольних органів під час митного, прикордонного, екологічного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарного та інших видів контролю на державному кордоні відповідно до міжнародних стандартів;

– створити митну міліцію;

– надати митним лабораторіям статусу судово-експертних;

– забезпечити правовий супровід судових справ, у тому числі в апеляційній та касаційній інстанціях, і представництво у судових засіданнях працівників юридичних служб та інспекторів митниць, що порушили справу, яка стала предметом судового розгляду;

– чітко визначити умови, за яких працівники митниць здійснюють свої повноваження;

– визначити права та обов'язки працівників митниць, процедуру апеляції з обмеженим терміном; видати книгу інструкцій, якою зможе користуватися весь персонал митниць, та опублікувати її у джерелах, доступних операторам зовнішньоекономічної діяльності та пересічному громадянину;

– увести в митне законодавство санкції проти зловживання владою;

– створити законодавчу базу для обміну інформацією, що зазначено в угодах про взаємодопомогу;

– кодифікувати законодавчі та нормативні акти, що регламентують здійснення митної справи в Україні, із застосуванням сучасних інформаційних систем;

– надати митній службі України право на створення спеціального підприємства для утримання власних митних терміналів, ліцензійних складів, здійснення брокерських послуг тощо з метою забезпечення додаткових коштів на фінансування розвитку об'єктів митної інфраструктури та розбудову пунктів пропуску на державному кордоні.

Стабілізація системи збирання надходжень для забезпечення максимальної ефективності та чесності збирання, підрахунку, звітності та аудиту платежів і управління пляхом удосконалення та впровадження відповідної політики, систем, процедур, технологій та інструментів збирання й обчислення платежів, які були б порівнянні зі світовими стандартами, відповідали б їх вимогам.

Для цього необхідно:

– установити механізм аудиту процедур та рахунків уповноваженими органами;

– використовувати методи оплати, порівнянні зі світовими, включаючи відстрочку платежу, та гарантії для митних цілей;

– увести систему проведення регулярного внутрішнього аудиту митних органів зі збирання податків, обліку та звітності, побудованого на принципах оцінювання ризику, та ведення детальних записів цього аудиту;

– поновити механізм доступу операторів зовнішньоекономічної діяльності до інформації щодо їх зобов'язань і з процедур оцінювання, декларування та сплати їх митних зобов'язань;

– ужити відповідних адміністративних заходів стосовно запізнення платежу або неплатежу податків та зборів чи інших зловживань системою відстрочки платежу, у тому числі відкликання або припинення дії дозвільних документів;

– установити відповідальність працівників усіх рівнів підрозділів збирання платежів та регулювання; розробити навчальні програми для розвитку їх умінь та знань;

– установити управлінський контроль для захисту чесності персоналу та недоторканності податків.

Упровадження механізмів полегшення торгівлі, сприяння транзиту й переміщенню товарів та демонополізація середовища у відносинах з митницею під час реалізації митної політики і створення, з урахуванням законних потреб торговельної спільноти, ефективних та дієвих механізмів для мінімізації витрат на митні процедури для

операторів ЗЕД; розробка відповідної політики та процедур, які створюють та зміцнюють зв'язки між митницею і торгівлею та між митницею й іншими урядовими органами, відповідальними за торгівлю.

Для цього необхідно:

- у процесі підготовки нового митного законодавства та адміністративних інструкцій брати до уваги точку зору торговельної спільноти;
- установити спрощені процедури та надати право митним органам заохочувати їх використання, де це є доцільним;
- у процесі митного контролю (включаючи аудит після митного очищення) максимально використовувати комерційну документацію та записи (включаючи комп'ютерні дані);
- установити години роботи та місця прийому громадян і суб'єктів ЗЕД митною адміністрацією досить гнучко для того, щоб відповідати прийнятним вимогам торговельної спільноти;
- прийняти меморандум про взаєморозуміння між митною адміністрацією та діловими колами України;
- створити Митний консультативний комітет, до якого входитимуть представники національних торговельних організацій, представницьких груп та інших причетних державних органів, проводити зустрічі цього комітету на регулярній основі;
- установити єдине застосування усіх митних процедур в усіх регіонах діяльності;
- проводити митне очищення з мінімальними затримками, встановити систему для відстеження та поступового зменшення часу очікувань;
- надавати торговельним колам (із регулярним переглядом) серії брошур, що роз'яснюють митні процедури та вимоги у спосіб, зрозумілий для торговців;
- надати можливість торговельним колам одержувати поради з питань митних процедур шляхом особистого контакту або телефонної розмови;
- проводити навчання торговельних кіл стосовно нових митних процедур;
- упровадити заходи для сприяння транзиту та переміщенню товарів, що базуються на правилах Конвенції про спільний транзит, яка підтримує ефективний митний контроль, сприяє законній торгівлі, законному переміщенню товарів та використовує сучасні технології;
- упровадити сучасну систему електронного обміну даними щодо транзиту;
- підписати меморандуми про взаєморозуміння з головними економічними операторами та асоціаціями, що використовують транзитну систему;
- створити і використовувати систему аналізу й оцінювання ризику під час транзитного контролю для сприяння законній торгівлі та законному переміщенню товарів;
- установити для митних органів загальну політику щодо транзиту, довести її до особового складу, який має справу з транзитом; контроль за її застосуванням покласти на керівництво.

Уніфікація митних процедур та технологій контролю на кордоні й усередині держави для створення простих та ефективних операцій митного контролю, які базуються на аналізі ризиків і технологіях вибіркового контролю, у портах, аеропортах, на державному кордоні, всередині країни, які б спрощували митне оформлення потоку легальних пасажирів і товарів, забезпечуючи в той же час збирання податків і соціальний захист своїх та іноземних громадян. Механізм контролю повинен включати митний аудит, який застосовується після митного очищення.

Для реалізації цього необхідно:

- увести послідовні та уніфіковані митні процедури й технології і застосовувати їх в усіх регіонах діяльності, в яких митний контроль дотримується обмежень та заборон; ба-

зується на митному тарифі; передбачає визначення характеру, походження та вартості товару; включає допит, фізичний огляд, взяття зразків, аналіз, перевірку документів, аудит комерційних систем та записів; передбачає призупинення платежів та режими звільнення від оплати, коли це не суперечить ризику несплати зборів; використовує адміністративні та процесуальні заходи, передбачені законодавством; гнучко використовує ресурси, що належать митниці; проводиться на 3 основних рівнях: до очищення товарів, під час очищення та після нього, результат кожної перевірки, узгоджений з аналізом ризику, визначатиме глибину наступної перевірки; проходить на основі системи "вільна смуга" для пасажирів; включає вилучення, допит і пошук фізичних осіб та їх багажу; може бути операційним, систематизованим, проводиться випадково; підлягає постійному вдосконаленню на основі постійно поновлюваної інформації, отриманої з раніше проведеного контролю та результатів оперативно-розшукової діяльності; бере до уваги відповідні міжнародні конвенції та митні й торговельні угоди;

- удосконалювати, використовувати і регулярно переглядати інформаційну систему для забезпечення роботи підрозділів митного контролю;

- розробити, встановити, використовувати і регулярно переглядати ступені ризику, за яких особливо враховується економічна ситуація кожного регіону, кожного місця проведення митного контролю;

- вибірку для митного контролю базувати на належному аналізі ризику;

- піддавати легальних пасажирів та операторів зовнішньоекономічної діяльності митному контролю, в якому знайти необхідний баланс між потребою вільного використання та потребою ефективної боротьби з шахрайством;

- установити чітко визначені функції для кожного відомства, що проводить прикордонний або внутрішній контроль, без дублювання їх діяльності із застосуванням спільного та скоординованого контролю, де можливо;

- укласти міждержавні, міжурядові або міжвідомчі угоди, згідно з якими впровадити з обох боків кордону координоване управління дорожнім рухом та "відкритими годинами"; розробити гармонізовану робочу практику та спільне навчання; розробити план спільних дій на випадок непередбачених обставин, поведінки в незвичайних ситуаціях (наприклад, радіоактивні матеріали, живі тварини, небезпечні хімікати та ін.);

- розробити і встановити домовленості з операторами зовнішньоекономічної діяльності для доступу до торговельної інформації з метою оцінювання ризику (з установленням електронного зв'язку з торгівлею, де це можливо);

- регулярно проводити заходи для поліпшення сприйняття громадськістю ролі митниці стосовно захисту суспільства (кампанії проти контрабанди наркотиків, порнографії, зброї і т. д.);

- встановити і використовувати спрощені системи отримання відповідної інформації від громадськості (гарячі лінії, конфіденційне листування та ін.);

- встановити високоякісне обладнання та контролюючі прилади, що дозволяють належно виділяти потоки автомашин та пішоходів, створюють дружню, сприятливу робочу обстановку під час проведення перевірок, заснованих на аналізі ризиків;

- упровадити радіо- і телекомунікації, що підтримують та посилюють оперативну ефективність;

- використовувати нові прилади та обладнання, яке дозволяє проводити огляд транспортних засобів та вантажів на більш високому рівні, спеціальне обладнання для виявлення прихованих нелегальних товарів;

- комп'ютеризувати процедури та системи митного контролю.

Реорганізація структури виявлення, запобігання та попередження митного шахрайства шляхом установа ефективної митної структури, яка була б здатна виявляти, запобігати та попереджати шахрайство, підготовляти справи для слухання в суді, була б досить гнучкою для того, щоб відповідати вимогам стратегії, заснованій на методах цілеспрямованого аналізу ризику для захисту суспільства та забезпечення сплати митних платежів.

Для цього необхідно:

- створити митну міліцію з усіма повноваженнями згідно із законодавством щодо осіб, товарів та інших предметів, документів і комерційних архівів;
- підвищити відповідальність керівників митних установ за результати роботи щодо організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил з одночасним розширенням їх прав та обов'язків;
- переглянути показники роботи підрозділів боротьби з митним шахрайством у напрямку підвищення відповідальності за їх ефективність;
- розробити і впровадити чітку інформаційно-пошукову систему для підтримки підрозділів по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил;
- створити аналітичні підрозділи, в обов'язки яких входить збирання, аналіз інформації, у тому числі надання оновленої інформації про тенденції підрозділам по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил;
- удосконалити структури кінологічної служби, що забезпечить її ефективне використання в митному контролі, керованість і мобільність у вирішенні оперативних завдань щодо припинення і профілактики контрабанди наркотичних засобів, психотропних і вибухових речовин, зброї та боєприпасів;
- укласти угоди і протоколи про взаємодопомогу з митними службами сусідніх країн та іншими урядовими органами для поліпшення співпраці;
- упровадити тісні робочі взаємозв'язки зі слідчими органами, судами, іншими правоохоронними органами України;
- здійснювати регулярний обмін інформацією між правоохоронними органами України та міжнародними органами;
- установити загальну політику по боротьбі з митним шахрайством, довести її до співробітників підрозділів, застосовувати і контролювати керівництвом.

Створення системи судово-експертних митних лабораторій, які підтримують загальну стратегію митниці шляхом визначення характеру тарифної класифікації, походження та вартості товару і, таким чином, максимізування збирання податків та запобігання нелегальній торгівлі.

Для цього необхідно:

- створити відповідну законодавчу базу;
- розробити політику управління та робочих методів лабораторій, узгоджену з кращою практикою у світі;
- налагодити співробітництво з митними лабораторіями та іншими компетентними аналітичними інституціями в країні та за її межами;
- розробити навчальні програми, провести навчання персоналу лабораторій і, таким чином, максимізувати ефективність їх дій;
- установити статус обов'язкових для аналітичних звітів лабораторій, доводити їх до персоналу митниць та операторів зовнішньоекономічної діяльності;

- у митних лабораторіях установити необхідне аналітичне обладнання, реагенти та інші хімікати, що потрібні для виконання повного спектра діяльності; забезпечити науковою, аналітичною і технічною літературою;
- установити співробітництво (шляхом меморандуму про взаєморозуміння тощо) з іншими митними лабораторіями чи/або іншими компетентними аналітичними інституціями в Україні та за її межами для вирішення специфічних проблем і розподілу експертизи;
- організувати пересувні експертні митні лабораторії та створити на митному кордоні експертні пости;
- забезпечити лабораторії кваліфікованим персоналом для вирішення специфічних проблем роботи;
- переглянути програми з навчання працівників митниць стосовно відбирання зразків, проб, маркування, упаковки і транспортування зразків, вимог здоров'я та безпеки;
- в компетентних українських інституціях з нормування схвалити методики, згідно з якими працюють митні лабораторії, опублікувати у відповідних інструкціях та довести до відома громадськості;
- установити для персоналу лабораторій та митниць письмову інструкцію стосовно лабораторного аналізу, безпечного для навколишнього середовища використання зразків, повернення неушкоджених зразків споживачам, утримання подвійних зразків, підтримки безпеки та гігієни робочого середовища.

Реорганізація системи управління, підвищення ефективності управління людськими ресурсами та їх соціального захисту для удосконалення практичного планування, управління та комунікації щодо виконання цілей митної адміністрації, головна з яких установлює, що люди є найбільш цінними ресурсами митної служби.

Для цього необхідно:

- розробити і впровадити довготермінову стратегію митної адміністрації, яка б підтримувала державний бюджет та економічну політику;
- реформувати структуру управління митної служби, в якій управлінську ефективність визначити ключовим фактором відносно отримання практичних результатів, значні інвестиції здійснювати для удосконалення знань та навичок управлінців усіх рівнів;
- забезпечити перегляд, визначити функції, компетенцію, механізми зв'язку між центральною адміністрацією та регіональними підрозділами; розробити й упровадити внутрішню комунікаційну систему, для єдиного застосування митного законодавства та внутрішніх правил у всій митній службі, поширення практичної стратегії, політики, систем, процедур та змін до них;
- забезпечити введення функціональних “вертикальних” структур з чітким визначенням керівництва, функцій, прав, обов'язків та відповідальності;
- надати регіональним митним органам більше повноважень з одночасним їх укрупненням та скороченням кількості;
- забезпечити відповідність зон діяльності митних структур зонам діяльності регіональних органів України;
- увести систему категорювання митних органів, посад, окладів та ін;
- надати митним постам статус митного органу без створення юридичної особи з визначенням їх кількості та місць розташування;
- розробити і впровадити зовнішню комунікаційну систему, яка намагатиметься викликати суспільну та політичну підтримку митної адміністрації;

- установити підрозділи для координації, комунікації, моніторингу, перегляду та звітів з упровадження практичної стратегії в митних органах;
- увести систему електронного планування та контролю, доведену до кожного працівника митної служби;
- увести систему призначення на керівні посади регіонального рівня з урахуванням досвіду роботи в різних митних органах та центральному апараті;
- створити систему призначення кандидатів на управлінські посади, спрямовану на відповідність навичок та вмінь кандидатів вимогам робіт;
- упровадити програму розвитку управління, яка покриває всі ключові управлінські навички та вміння, визначені адміністрацією, де система внутрішніх комунікацій дозволяє й заохочує потоки комунікацій “від верху до низу”, “від низу до верху” та міжфункціональні комунікації;
- розширити неформальні засоби інформації (газети і журнали служби, бюлетені та ін.), які ознайомлюють з поточними подіями у межах митної служби і тими подіями, що впливатимуть на неї;
- удосконалити систему управління трудовими ресурсами, яка заохочує мотивацію всіх працівників митної системи, намагається забезпечити їх комфорт і безпеку;
- увести систему відомчих заохочень і нагород;
- увести систему визначення кваліфікації працівників митної служби, відомчих кваліфікаційних знаків розрізнення;
- переглянути і доповнити кваліфікаційні характеристики посад у межах служби, які встановлюють мінімальний рівень знань, умінь та навичок, необхідних для успішної діяльності;
- прийняти Дисциплінарний статут митної служби;
- удосконалити систему управління діяльністю митної служби, що дозволяє адміністрації збирати й аналізувати дані про діяльність працівників, використовувати ці дані для ухвалення рішень про прийняття на роботу та звільнення з роботи, розвиток персоналії та просування по службі;
- увести систему жорсткого контролю за наймом на роботу та звільненням працівників усіх рівнів;
- переглянути і посилити відповідальність начальників усіх рівнів за систему управління діяльністю в тій її частині, що стосується їх підлеглих;
- запровадити систему оцінювання діяльності митних органів та їх керівників;
- переглянути систему безпеки працівників митних органів, спрямувавши її на захист їх життєдіяльності та праці;
- установити систему соціального захисту працівників митної служби;
- установити систему медичного забезпечення в митній службі;
- створити систему роботи з родинами митників;
- обладнати сучасні офіси та зручні робочі місця митників;
- регулярно вимірювати ступінь задоволення працівників за допомогою запитальників, а результати використовувати для покращання роботи з персоналом.

Розроблення та введення політики митної етики, яка базується на принципах Арушської декларації та забезпечує дотримання закону усіма співробітниками митної служби, які виконують свої функції чесно, справедливо, неупереджено, надійно, люб’язно та професійно. Політика етики наполягає на важливості підходу, орієнтованого на споживача.

Для цього необхідно:

- розробити і встановити політику етики для митної адміністрації, яка б визначала професіональну та особисту поведінку, необхідні стандарти служби для всіх співробітників;
- надавати інформацію про політику етики, проводити навчання, коли необхідно, для кожного співробітника;
- розробити та встановити управлінську контрольну систему, яка б забезпечувала застосування політики етики на практиці;
- розробити та встановити доповнення до системи найму персоналу, що передбачає найм нових працівників, відповідаючих етичним нормам митної організації, та має забезпечувати перевірку всіх кандидатів за допомогою критеріїв, які встановлюють етичні стандарти;
- забезпечити захист працівників митної служби нормами закону та демократії;
- забезпечити перегляд особових кримінальних справ кандидатів під час наймання персоналу;
- не допускати до роботи в митній службі кандидатів, які мають судимості з шахрайства, насильства, тероризму або з інших карних справ;
- розробити та встановити систему внутрішніх санкцій для працівників, які не відповідають етичним критеріям;
- опрацювати та опублікувати “Кодекс етики”, довести до всіх співробітників, що його дотримання є обов’язковою умовою проходження служби;
- запровадити дисциплінарний статут як складову “Кодексу етики”, в якому вказати, що є проступком та які за це застосовуються санкції;
- включити до дисциплінарного статуту механізми, що забезпечують проведення внутрішнього розслідування відносно будь-якого керівника та співробітника у разі підозри про скоєння правопорушення; застосування ряду внутрішніх санкцій – включаючи звільнення – залежно від характеру та серйозності правопорушення, а щодо кримінальних злочинів – повідомлення відповідних правоохоронних відомств; обов’язковість кожного працівника, звинуваченого в карному злочині, повідомити про цей факт своєму керівникові; процедуру апеляцій у всіх випадках сумнівних правопорушень;
- забезпечити кожного працівника митних органів примірником “Кодексу етики” та провести навчання для ознайомлення з відповідністю стандартам поведінки, одягу, робочої практики, політичної діяльності, роботи з громадськістю, наслідками помилок тощо;
- запровадити навчання нових співробітників з головних елементів політики етики в термін не довше 3 місяців від початку роботи в митній службі;
- установити систему контролю, якою передбачалася б необхідність керівникам усіх рівнів регулярно проводити перевірки, включаючи вибіркові, для забезпечення виконання підлеглими своїх обов’язків згідно з “Кодексом етики”;
- переглянути технології та процедури таким чином, щоб мінімізувати можливість шахрайства;
- установити систему внутрішнього аудиту, удосконалити практику внутрішніх службових розслідувань, з наданням відповідних повноважень;
- установити систему попередження керівників про ризик персоналу, віднайдений системою аудиту та внутрішніх службових розслідувань;
- установити систему взаємного обміну інформацією між судами, прокуратурою, іншими правоохоронними відомствами та митною адміністрацією стосовно співробітників митниць, підозрюваних або звинувачених у карних злочинах;
- розширити систему надання громадськості інформації про шахрайство та злочини, учинені її співробітниками, до митної адміністрації;

– інформацію про випадки серйозних правопорушень та застосованих санкцій періодично доводити до всіх керівників та/або працівників, з дотриманням анонімності осіб під час закінчення процесу апеляцій.

Посилення ролі навчання та наукової роботи, які б повністю та автономно підтримували практичну стратегію митної адміністрації в цілому та робили свій внесок у покращання практичної діяльності шляхом навчання й розвитку співробітників, проведення науково-дослідних робіт, залучення до наукової діяльності досвідчених фахівців митних та інших органів.

Для цього необхідно:

– створити на базі Академії митної служби України (м. Дніпропетровськ) і центрів підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів у містах Києві та Хмельницькому єдиний навчальний заклад з можливістю проводити навчання курсантів для митної служби, підвищення кваліфікації та навчання працівників митних органів, підвищення кваліфікації працівників інших правоохоронних органів за напрямками боротьби з контрабандою та митної справи, навчання митних декларантів, брокерів, перевізників та інших фахівців торговельних кіл;

– перевірити та встановити, що політика і програми навчання базуються на повному й точному аналізі потреб митної служби в навчанні та навчальних пріоритетах, поточних та особливо майбутніх;

– навчальні програми створити так, щоб забезпечити кожному співробітнику знання та навички, необхідні для виконання його роботи на високому рівні;

– переглянути загальну вступну навчальну програму для нових співробітників з подальшими навчальними програмами, спрямованими на специфічні вимоги роботи/особи;

– уточнити навчальні програми, які повинні брати до уваги посаду осіб, їх ступінь освіченості та навчання перед вступом на митну службу; надавати можливість для отримання подальшого навчання та інших зовнішніх форм розвитку; відображати реальні потреби митної служби;

– увести систему проведення щотижневого навчання в підрозділах митної служби;

– забезпечити проведення навчання тільки спеціально підготовленими фахівцями, увести курси підвищення кваліфікації для керівників усіх рівнів з методології та практики навчання;

– керівникам визначити потреби у навчанні їх підлеглих та повідомляти про них підрозділи, відповідальні за організацію навчання;

– для викладачів, які проводять навчання та зайняті повний день, підтримувати на належному рівні їх знання й досвід з предмета, який вони викладають;

– запровадити систему запису результатів кожного слухача стосовно його навчання й успіхів та заходів, ужитих для задоволення майбутніх вимог, визначених навчальною програмою; ці записи враховувати під час просування по службі, заохочення та накладення стягнення;

– визначати результати навчання, внутрішнього чи зовнішнього, для опінювання вартісної ефективності та для проведення необхідних змін;

– створити наукову раду та спеціальний підрозділ, який займатиметься організацією і координацією наукової діяльності в митній системі;

– наукові дослідження проводити на базі науково-дослідних установ та підрозділів, а також шляхом залучення до наукової діяльності досвідчених фахівців митних та інших органів;

– для проведення наукових досліджень створювати на конкурсних засадах тимчасові творчі (наукові) колективи (в тому числі на контрактній основі) у складі науковців та найбільш досвідчених працівників митних органів;

– стратегію навчання та наукової роботи, політику, системи та процедури регулярно переглядати для забезпечення їх відповідності вимогам служби.

Розбудова розвинутої інфраструктури та запровадження сучасного обладнання, яке підтримує практичну стратегію митної адміністрації в цілому й робить свій внесок у покращання функціонування шляхом застосування сучасних технологій та їх належне поширення за рахунок загальних довготермінових інвестицій і встановлення фінансових джерел підтримки інвестиційного плану.

Для цього необхідно:

– сформулювати й опублікувати інвестиційну політику митної служби, що встановить цілі та стандарти інфраструктури й обладнання (включаючи технічні специфікації, стандарти якості та безпеки, процедури прийняття та гарантії якості), яка відповідає практичній стратегії;

– фінансування розвитку митної служби здійснювати за рахунок бюджетних і позабюджетних коштів, зокрема коштів міжнародної технічної допомоги, із залученням інших не заборонених законодавством джерел;

– підготувати коротко-, середньо- та довготермінові фінансові плани для підтримки інвестиційної діяльності митної служби, які включатимуть чіткі технічні пояснення;

– установити внутрішній механізм для перегляду та адаптації інвестиційної політики згідно з середовищем, що змінюється;

– економічно обґрунтувати параметри існуючої інфраструктури й обладнання для максимізації використання наявних ресурсів (людських, інфраструктури, навчання, обладнання і т. д.);

– створити в митних органах систему власних та орендованих складських приміщень, призначених для зберігання товарів, які знаходяться під митним контролем;

– створити спеціальне підприємство для утримання власних митних терміналів, ліцензійних складів, здійснення брокерських та інформаційних послуг тощо з метою забезпечення додаткових коштів на фінансування розвитку об'єктів митної інфраструктури та розбудову пунктів пропуску на державному кордоні;

– підготувати план реструктуризації на перехідний період, протягом якого статус митних органів та пунктів митного очищення буде змінено згідно з проведеною реорганізацією;

– переглянути функції спеціальної структури в митній службі, яка оцінює запити про інвестування в інфраструктуру й обладнання згідно з інвестиційною політикою, і встановити механізм регулярного перегляду та оцінювання меж ефективності роботи сучасного й рентабельного обладнання та інфраструктури;

– підготувати та опублікувати інструкції для безпечного і належного використання й експлуатації інфраструктури та обладнання, встановити системи, що забезпечують захист інфраструктури та обладнання від пошкодження, неправильного використання, крадіжки, втрати та ін.;

– для всіх співробітників митниць запровадити безпечні та зручні умови праці;

– запровадити спеціальне навчання для персоналу, відповідального за поставки, інвестиційне планування, підготовку користувальницьких вимог, найм будівельних робітників, підготовку технічних специфікацій, укладання контрактів, управління якістю.

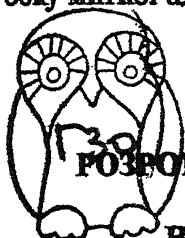
Удосконалення служби інформаційних технологій та середовища інтегрованих систем інформаційних технологій, які повністю підтримують практичну стратегію митної служби, відповідають вимогам користувачів, торгівлі, урядових органів та світовому досвіду, використовують сучасні технології, полегшують торгівлю, забезпечують ведення митної справи на найвищому рівні ефективності. Цінність ресурсів даних інформаційних технологій максимізується шляхом постійного забезпечення високої якості. Вибір технічних рішень (включаючи архітектуру комп'ютерів, операційну систему, прикладне програмне забезпечення, засоби комунікації та системи управління базами даних) має відбуватися на основі відповідності завдання та узгодженості з документованою політикою у сфері інформаційних технологій.

Для цього необхідно:

- розробити, опублікувати та регулярно переглядати стратегії інформаційних технологій, політику інформаційних технологій та людських ресурсів;
- визначити пріоритети розвитку систем;
- переглянути та оновити методології управління проектами;
- визначити політику закупівель інформаційних технологій; політику безпеки, надзвичайних обставин, нейтралізації помилок та ремонту, політику телекомунікацій в інформаційних технологіях з установленням відповідної підтримуючої інформаційно-технологічної інфраструктури;
- уточнити навчальні вимоги до користувачів та експертів з інформаційних технологій;
- удосконалити та застосувати процедури для контролю за функціональністю існуючих систем;
- розробити методологію гарантії якості для всіх нових прикладних систем;
- реорганізовувати та оновлювати відповідні інформаційно-технологічні системи, які повинні бути здатні працювати з електронними повідомленнями та виконувати обмін даними з торговельними колами; забезпечувати узгоджену роботу з митними адміністраціями країн світу; використовувати світові системи і стандарти передавання даних;
- підтримувати та розвивати інформаційні технології, порівнянні зі світовими стандартами, комп'ютеризованими системами оброблення митних декларацій; із системами збирання та обліку митних платежів; контролю транзиту і поєднанні їх із системою оброблення митних декларацій; з механізмами аналізу даних, отриманих під час митного контролю; з можливістю статистичної вибірки; з використанням кодів елементів міжнародної торгівлі, тарифу гармонізованої системи, стандартів повідомлень взаємного обміну електронними даними у сфері управління, торгівлі та транспорту, кодів елементів даних, прийнятих у світі;
- упровадити політику свободи інформації, захисту даних, здоров'я та безпеки;
- застосовувати в інформаційно-технологічній операційній політиці процедури тестування користувачами під час упровадження нових систем; визначення та документування власності і відповідальності за нові системи; можливість контролю відповідних систем з боку митної адміністрації та відповідних правоохоронних органів.

О. Гребельник

РОЗРОБКА ОПТИМАЛЬНОЇ МОДЕЛІ МИТНО-ТАРИФНОЇ ПОЛІТИКИ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

ПАШКО І.В. У напрямі відкритості економіки пов'язаний з виникненням багатьох проблем, однією з яких є проблема економічної безпеки держави, тобто визначення оптимальних умов взаємодії зі світовим господарством. Економічна безпека означає надійну і забезпе-